

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ З АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ

В сучасних умовах розвитку економіки України актуальним залишається питання удосконалення управління державними фінансами, невід'ємною складовою якого є діяльність податкових органів із забезпечення повного та своєчасного надходження до бюджету податкових платежів. Адже винятково за їх рахунок створюється переважна частина централізованих грошових фондів.

Відповідно до Податкового кодексу України адміністрування податків, зборів, платежів – це сукупність рішень та процедур контролюючих органів і дій їх посадових осіб, що визначають інституційну структуру податкових та митних відносин, організовують ідентифікацію, облік платників податків і платників єдиного внеску та об'єктів оподаткування, забезпечують сервісне обслуговування платників податків, організацію та контроль за сплатою податків, зборів, платежів відповідно до порядку, встановленого законом [2].

Протягом 2015–2017 рр. для підвищення ефективності роботи Державної фіскальної служби (ДФС) було здійснено комплекс заходів щодо упорядкування та систематизації покладених функцій, а також усунення їх дублювання між окремими структурними підрозділами як на центральному, так і на регіональному рівнях.

Основними напрямками діяльності податкових органів у сфері адміністрування є:

- облік платників податків та податкових платежів;
- проведення податкових перевірок;
- забезпечення погашення або реструктуризації податкового боргу.

У 2017 р. ДФС забезпечила найбільшу частку доходів Зведеного бюджету України – 841,3 млрд. грн. або 85,7 %, що на 177 млрд. грн., що на 26 % більше ніж у 2016 р. За рахунок інших джерел, для порівняння, до Зведеного бюджету було мобілізовано 140,4 млрд. грн. або 14,3 % від загальної суми (рис. 1).

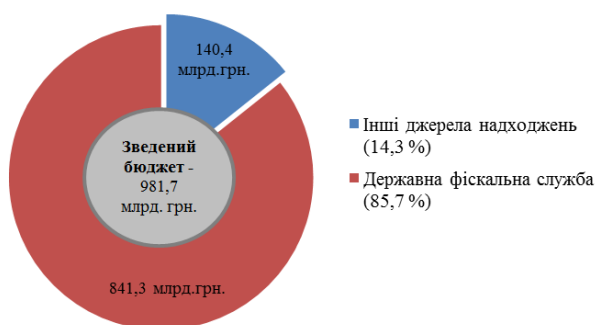

Рис. 1. Надходження до Зведеного бюджету у 2017 р. [1].

Облік платників податків – одна з найважливіших податкових процедур, що створює умови для здійснення відповідними підрозділами ДФС контролю за правильністю нарахування, своєчасністю і повнотою сплати податків, нарахування фінансових санкцій, дотримання податкового та іншого законодавства.

Протягом 2015–2017 рр. відбувалося поступове зменшення чисельності платників податків і зборів, що є негативною тенденцією. Зокрема, станом на 01.01.2018 р. на обліку в органах ДФС перебувало 3,34 млн. платників податків, що на 3,2 % менше відповідного показника 2015 р., водночас кількість платників податків – юридичних осіб збільшилась на 6,9 %, фізичних осіб-підприємців – зменшилась на 9,3 %, що обумовлено погіршенням бізнес-середовища та несприятливим інвестиційним кліматом в країні. Фізичних осіб – платників податків, що зареєстровані у ДРФО, нараховується в середньому 44 млн. осіб [1]. Відтак, забезпечення якісного та повного обліку суб'єктів господарювання як платників податків створює передумови подальшої контрольної-перевірочної роботи та забезпечення виконання показників наповнення бюджету, що є одним із першочергових завдань ДФС на сьогодні.

До загального фонду державного бюджету забезпечено надходження податкових платежів у сумі 329,1 млрд. грн., що на 44,5 млрд. грн., або на 15,6 %, більше, ніж за 2015 р. Причому, індикативні показники Міністерства фінансів України виконано на 100,6 %, у т.ч. по податкових

платежах – на 92 %, по митних – на 111,7 % [1]. Надходження основних податків до державного бюджету України зберегли позитивну динаміку (рис. 2).

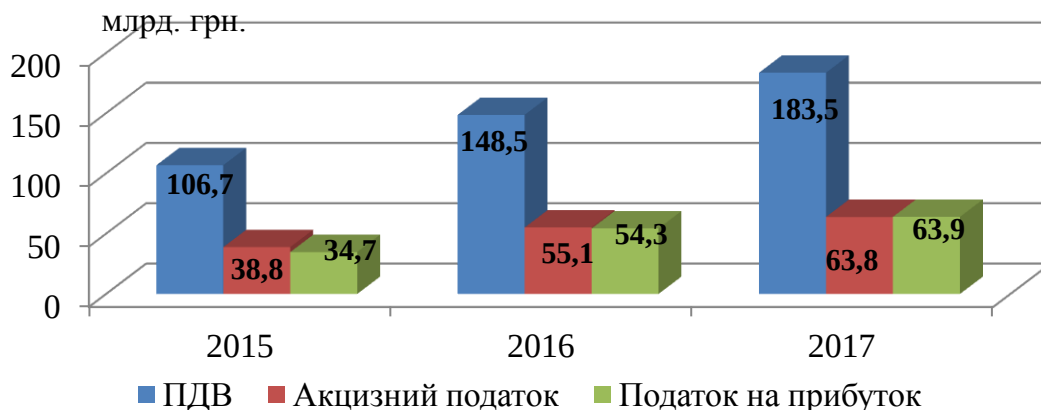

Рис. 2. Динаміка податкових надходжень до державного бюджету, млрд. грн. [1]

У 2017 р. до Державного бюджету зібрано 183,5 млрд. грн. податку на додану вартість, що на 23,6 %, або на 35,1 млрд. грн., більше фактичного збору у 2016 р.

Протягом звітного періоду проводилась робота щодо своєчасного бюджетного відшкодування ПДВ, вжито заходи із ліквідації заборгованості. Незважаючи на складну економічну ситуацію в країні, суб'єкти господарювання продовжували отримувати бюджетне відшкодування. У 2017 р. відшкодовано коштами 120,1 млрд. грн., що на 27,2 %, або на 25,7 млрд. грн., більше ніж у 2016 р. Підприємствам з часткою іноземного капіталу у 2017 році відшкодовано коштами – 51,7 млрд. грн., що на 19,2 %, або на 8,3 млрд. грн., більше ніж у 2016 році, з них платниками ПДВ з часткою капіталу країн ЄС відшкодовано коштами – 24,5 млрд. грн., що на 4,3 %, або на 1 млрд. грн., більше ніж у 2016 р. Також, у 2017 р. підприємствам-експортерам відшкодовано коштами – 111,4 млрд. грн., або 92,8 %, відшкодованого ПДВ коштами в цілому по країні.

Існує ряд об'єктивних факторів, які унеможливають забезпечення повної ліквідації заборгованості із відшкодуванням ПДВ, а саме: наявність судових спорів; відсутність механізму відшкодування сум податку, включених до Тимчасового реєстру заяв про відшкодування тощо.

У 2017 р. до державного бюджету надійшло 63,9 млрд. грн. податку на прибуток та 63,8 млрд. грн. акцизного податку. Порівняно з 2016 р. надходження податку на прибуток збільшились на 9,6 млрд. грн., а порівняно з 2015 р. – на 29,2 млрд. грн., або на 84,1 %.

Тож слід зауважити, що потреба у подальших ефективних заходах для усунення системних недоліків у системі оподаткування є актуальною. Виконання планових показників ДФС та індикативних показників Міністерства фінансів щодо надходження податків і зборів повинно відбуватися не через посилення податкового навантаження на суб'єктів господарювання, а шляхом створення сприятливих умов для розвитку малого і середнього підприємництва, зменшення податкового навантаження та втручання у господарську діяльність платників податків.

На сьогодні податкова система в Україні виконує переважно фіскальну функцію, не мотивуючи підприємств чесно сплачувати податки та легалізувати тіньові доходи. Відтак, реформування Державної фіскальної служби України не буде ефективним без досягнення консенсусу між суспільством та державою, а також без встановлення довіри бізнесу до влади.

Список використаних джерел:

1.Звіт Державної фіскальної служби України за 2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/data/files/223549.PDF>

2.Офіційний сайт Державної фіскальної служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sfs.gov.ua>.

3.Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755–VI зі змін та доп. [Електронний ресурс]/Законодавство України. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/zakonodavstvo-pro-diyalnis/kodeksi/63224.html>